

YÜKSEL TAŞKIN
Milliyetçi Muhafazakâr Entelijansiya

İletişim Yayınları 1252 • Araştırma-İnceleme Dizisi 213

ISBN-13: 978-975-05-0524-9

© 2007 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1-4. Baskı 2007-2019, İstanbul

5. Baskı 2021, İstanbul

EDITÖR Kerem Ünüvar

DIZI KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Ara Güler, “Kızılay’da Güven Park’ta

Egemenlik Anıtı ve altında oturan gençler”, Ankara, 1993

UYGULAMA Hasan Deniz

DÜZELTİ Ceren Kınık

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 45030

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Deve Kaldırım Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

YÜKSEL TAŞKIN

Anti-Komünizmden
Küreselleşme Karşıtlığına

**Milliyetçi
Muhafazakâr
Entelijansiya**

YÜKSEL TAŞKIN 1994 yılında Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun oldu. Yüksek Lisans (1995) ve Doktora (2001) derecelerini de aynı üniversiteden alan Taşkın, 2002 yılında Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünde yardımcı doçent olarak çalışmaya başladı. Taşkın 2009 yılında doçent, 2015 yılında da profesör unvanını almıştır. Taşkın, Barış Bildirisini imzaladığı gerekçesiyle Şubat 2017'de üniversiteden ihraç edilmiştir.

Taşkın'ın *Anti-Komünizmden Küreselleşme Karşıtlığına: Milliyetçi Muhafazakâr Entelijansiya* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2007); *AKP Devri: Türkiye Siyaseti, İslamcılık ve Arap Baharı* (İstanbul: Birikim Yayınları, 2013; İletişim Yayınları 2017), Suavi Aydın'la beraber yazdıkları, *1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2014), *Sosyal Demokrasi ve Din* (Ankara: Bence Kitap, 2016), *Siyaseti Anlamak ve Anlamlandırmak* (Ankara: Bence Kitap, 2016) başlıklı beş kitabı bulunmaktadır.

Taşkın, *Siyaset: Kavramlar, Kurumlar, Süreçler* (İstanbul: İletişim Yayınları, 2014) kitabının da editörlüğünü yapmıştır.

Taşkın'ın çalışma alanları olan, Türkiye siyaseti; Türkiye'de milliyetçilik, muhafazakârlık ve siyasal İslam; Demokratikleşme meseleleri; Ortadoğu'da toplum ve siyaset; Entelektüeller ve toplumsal hareketler, Gençlik ve siyaset konularında çok sayıda kitap bölümü ve makalesi yayımlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
GİRİŞ	9
BİRİNCİ BÖLÜM	
DEMOKRASİ KARŞISINDA BİR İKTİDAR STRATEJİSİ OLARAK MİLLİYETÇİ MUHAFAZAKÂRLIK	15
İKİNCİ BÖLÜM	
KEMALİZMİN ETKİSİNDE ‘GELENEĞİN’ YENİDEN İCADI OLARAK MİLLİYETÇİ MUHAFAZAKÂRLIĞIN ŞEKİLLENMESİ	57
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
DEMOKRAT PARTİ’NİN MUHAFAZAKÂR POPÜLİST BAKİYESİ VE MİLLİYETÇİ MUHAFAZAKÂRLIĞIN MERKEZ SAĞ İLE GERİLİMLİ İLİŞKİSİ	79
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
İBRAHİM KAFESOĞLU VE TÜRK KÜLTÜRÜ DERGİSİ: BİR İNANÇ ALANI OLARAK SİYASETİN HİZMETİNDE TARİH	135
BEŞİNCİ BÖLÜM	
EROL GÜNGÖR: MİLLİYETÇİ MUHAFAZAKÂR ORTODOKSİYİ AŞMA YOLUNDA BAŞARISIZ BİR GİRİŞİM	175
ALTINCI BÖLÜM	
AHMET KABAKLI VE MEHMET KAPLAN: ‘MİLLİ KÜLTÜR’ÜN YENİDEN İHYASI VE ‘MİLLİ EDEBİYAT’ İÇİN MÜCADELE	205

YEDİNCİ BÖLÜM

**12 EYLÜL RESTORASYONU VE
MİLLİYETÇİ MUHAFAZAKÂRLIK.....243**

SEKİZİNCİ BÖLÜM

**1980'DEN SONRA DEVLET, TOPLUM VE ENTELEKTÜELLER
ARASINDAKİ İLİŞKİLERİ ANLAMAK: ÖZALLA DEĞİŞEN NE?.....275**

DOKUZUNCU BÖLÜM

**TAHA AKYOL: SOĞUK SAVAŞ MİLLİYETÇİ
MUHAFAZAKÂRLIĞINDAN YENİ SAGA UZANAN ARAYIŞ323**

ONUNCU BÖLÜM

**TÜRKİYE GÜNLÜĞÜ DERGİSİ: YENİ GÜÇ KAYNAKLARI
OLARAK EMPERYAL MİRAS VE YERLİLİK İDDİASI.....347**

SONUÇ YERİNE.....381

KAYNAKÇA.....393

ÖNSÖZ

Elinizdeki kitap, Boğaziçi Üniversitesi için hazırladığım ve 2001 yılında kabul edilen doktora tezimden ortaya çıktı. Özgün hali İngilizce olan tez, kimi önemli değişiklikler sonucunda şimdiki halini aldı. Türk sağına ilgimin, ceketinin sağ cebinde sürekli *Tercüman* gazetesi taşıyan sevgili Amcam Halil Taşkın'ı anlama çabasıyla başladığımı söyleyebilirim. Yine benim kuşağım, Türk-İslam sentezi anlayışıyla şekil verilme istenilen bir kuşaktı. 1980'lerin ortalarından itibaren, geçmişle gelecek arasında asılı kalmanın verdiği bir merakla ülkeyi anlamaya samimi bir çaba gösterdik. Üniversiteler de eskisi gibi değildi ve ilk defa İslamcıların ağırlık kazanma sürecine şahit olunuyordu. Bütün bu güncel gelişmelerin de etkisiyle Türkiye sağıyla ilgili bir tez yazmaya karar verdim.

Bu tezde dolaylı ve dolaysız emeği geçen pek çok kişi ve kurum var. Öncelikle Boğaziçi Üniversitesi'nin Orta Kantin'indeki yoğun tartışmaları ve Uluslararası İlişkiler Kulübü'ndeki (UIK) özgür ve canlı düşünce ortamını anmalıyım. Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde, kuramsal ilgilerimin oluşmasında en büyük emek Prof. Taha Parla'ya aittir. Tez danışmanlığımı üstlenen Prof. Binnaz Toprak'a da teşekkür borçluyum. Tanıl Bora'ya dolaylı ve dolaysız katkıları için müte-

şekkirim. Bu tez vesilesiyle, *Birikim*'deki yazılarını ilgiyle takip ettiğim Tanıl'ın mütevazı ve yapıcı kişiliğiyle de tanışma şansım oldu. Tanıl'ın, *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce* dizisinde yazı yazmam konusundaki öneri ve teşvikleri, tez konumla ilişkimin canlı kalmasında çok yardımcı oldu. Kitabımın son halini almasında büyük emeği geçen dostum Kerem Ünüvar'a da çok teşekkür ederim.

Türkiye Bilimler Akademisi'nden (TÜBA) aldığım bir doktora bursu sayesinde, 1998-99 akademik yılını New York Üniversitesi, Yakın Doğu Çalışmaları Merkezi'nde geçirdim. Bu dönem başta entelektüeller sosyolojisi olmak üzere, pek çok konuda okumalar yapmama olanak sağladı. Yine TÜBA'nın sağladığı doktora-sonrası çalışmaları desteğiyle, Amsterdam'da tezimin kitaplaşmış haline son noktayı koyabildim. Bu nedenle TÜBA'nın sosyal bilimcilere sağladığı önemli desteğe içtenlikle teşekkür etmek isterim. 2002 yılından beri öğretim üyeliği yaptığım Marmara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'ndeki meslektaşlarıma ve öğrencilerime de teşekkür borcum var. Bölümdeki paylaşımcı ve huzurlu ortamın benim için çok teşvik edici olduğunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Tezimin ve kitabımın yazım aşamasında düşünsel ve insani desteklerini minnetle andığım isimler var. Sabri Ateş, Koray Çalışkan, Murat Yüksel, Emin Alper ve Uzaktakiler Grubu'na bu vesileyle teşekkür etmek istiyorum. Eşim Seda Altuğ, bu sürecin en zorlu zamanlarında hep yanımda oldu, moral verdi. Şimdi sıra bende... Son olarak da, bana adalet duygusu ve kanaatkârlık aşılamaya çalışan, gönlü zengin aileme- Kemal-Avniye-Sevilay Taşkın'a-sonsuz teşekkürler...